

Vládní návrh zákona o domácím násilí zlepšící ochranu obětí

9.5.2023 - | Vláda ČR

„Řada studií ukazuje, že domácí násilí je bohužel stále vážným problémem naší společnosti – doplácet na něj oběti, jejich rodiny, děti i celá společnost. Poslední větší legislativní změna v oblasti ochrany před domácím násilím byla přijata před více než 15 lety. Zkušenosti organizací pomáhajících obětem dlouhodobě ukazují, že náš systém ochrany před domácím násilím není dokonalý. Také proto se vláda ve svém programovém prohlášení zavázala, že ochranu obětí zlepší. Jsem ráda, že tento závazek návrhem zákona naplníme,“ uvedla Klára Šimáčková Laurenčíková, zmocněnkyně vlády pro lidská práva a náměstkyně ministra pro evropské záležitosti.

Domácí násilí patří z hlediska výskytu k nejrozšířenějším formám násilí vůbec. Reprezentativní kvantitativní výzkumy dlouhodobě ukazují, že s domácím násilím má zkušenost 17-40 % populace.[1] Data z roku 2022 ukazují, že téměř 30 % žen a 12 % mužů má zkušenost s domácím násilím.[2] Ve většině případů se jednalo o násilí ze strany partnera, u 17 % se však jednalo o týrání ze strany jiných členů rodiny.[3] Specifikem domácího násilí je jeho vysoká latence – na policii se obrátí jen každá pátá oběť.

Pojem domácí násilí explicitně zmiňuje 8 klíčových zákonů. Žádný zákon ho však nedefinuje. Chybějící legislativní definice vede k tříštění chápání a výkladu domácího násilí ze strany zainteresovaných subjektů - policie, OSPOD, soudy, lékařské a nelékařské pomáhající profese, školy nebo správní orgány. Důsledkem je nejednotný přístup k obětem domácího násilí vedoucí k neschopnosti poskytnout včasnou a adekvátní pomoc a realizovat tak ochrannou funkci státu ve vztahu k obětem.

„V praxi se často setkáváme s tím, že policie, orgány sociálně právní ochrany dětí a další pomáhající profese chápou domácí násilí velmi odlišně. K rozdílům navíc dochází i v rámci jednotlivých institucí, kdy totožné případy například OSPOD hodnotí různě. Tento nekonzistentní přístup pak velmi stěžuje účinnost pomoci obětem. Zásadní je, aby systém pomoci poskytoval ochranu všem obětem již od počátku a dařilo se předcházet eskalaci násilí a vážným dopadům. To se bohužel, poslední dobou příliš nedaří a počet obětí vražd motivovaných osobními vztahy roste. O to důležitější je přijetí nového zákona,“ dodává Branislava Marvánová Vargová, z centra pro ženy ROSA.

Kromě jednotné definice domácího násilí zákon mj. obsahuje:

„Z mého pohledu je důležité, že definice domácího násilí postihuje samotnou komplexitu domácího násilí a zahrnuje aspekty fyzického, psychického i ekonomického násilí. K domácímu násilí a jeho intenzitě má být také přihlíženo v rámci rozhodování soudů o svěření dítěte do péče v případě rozvodů a vypořádání společného jmění manželů. Neznamená to, že by soudy měly automaticky svěřovat děti do péče oběti, ale k páchání násilí má být určité přihlíženo,“ konstatuje poslankyně Eva Decroix.

„Jsem ráda, že potírání domácího a sexuálního násilí začíná být vnímáno jako politická priorita. Návrh zákona jsme v dubnu podpořili na jednání sněmovního Podvýboru pro problematiku domácího a sexuálního násilí. Kromě jednotné definice domácího násilí zákon přináší také posílení postavení obětí v rámci přestupkového řízení a změny v institutu vykazání. Nově by měla policie v případě bezprostředního ohrožení oběti vykazovat původce násilí na 14 dní, namísto 10 dní a automaticky mu

zabaví střelné zbraně. To považuji za zásadní z hlediska ochrany života a zdraví obětí a prevence další eskalace násilí," říká poslankyně **Barbora Urbanová**.

Návrh zákona iniciovala **koalice NeNa** (Ne násilí na ženách) sdružující organizace poskytující specializovanou pomoc obětem domácího a sexuálního násilí (www.koalicenena.cz). Na podporu zákona vznikla iniciativa **Pro bezpečný domov** (www.probezpecnydomov.cz).

Návrh zákona o domácím násilí[4] by dle plánu legislativních prací měla vláda projednat do konce června 2023. V následujících dnech bude návrh zákona zaslán do mezirezortního připomínkového řízení. Účinnosti by měl nabýt 1. července 2024.

„Kromě legislativních změn vládě předkládáme také nový akční plán prevence genderově podmíněného násilí. Ten by měl přinést další opatření zaměřená na prevenci domácího násilí a dostupnost služeb pro oběti. Dostupnější by se měla stát také pomoc pro děti, které vyrůstají v rodinách s výskytem domácího násilí,“ dodává **Klára Šimáčková Laurenčíková**.

[1] DOHNAL, D., HOKR MIHOLOVÁ, P., ŠPRINCOVÁ, V., DOMESOVÁ, S. *Analýza výskytu a latence domácího násilí v partnerských vztazích*. Úřad vlády, 2017. Str. 44. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Analyza-vyskytu-a-latence-DN_final.pdf.

[2] Pod Svícem, IPSOS. *Výzkum: Každý pátý člověk se stal obětí domácího násilí*, 2022. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/aktuality/vyzkum-kazdy-paty-clovek-se-stal-obeti-domaciho-nasili>.

[3] Pod Svícem, IPSOS. *Výzkum: Každý pátý člověk se stal obětí domácího násilí*, 2022. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/aktuality/vyzkum-kazdy-paty-clovek-se-stal-obeti-domaciho-nasili>.

[4] Celý název návrhu zákona je vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další zákony v souvislosti s potíráním domácího násilí.

<https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/tiskova-zprava-vladni-navrh-zakona-o-domacim-nasili-zlepsi-ochranu-obeti-205280>